

● ČUVARI STABILNOSTI

Swift i finansijska industrija

Kada govorimo o razvoju finansijske industrije, onda posebno mjesto zaslužuje međunarodni finansijski komunikacioni sistem za razmjenu poruka poznat kao SWIFT (The Society for Worldwide Interbank Telecommunication).

SWIFT je osnovan 1973. sa misijom kreiranja globalnog komunikacijskog linka za procesuiranje međunarodnih finansijskih transakcija na standardizovan način i uz upotrebu unificiranog jezika komunikacije. U procesu osmišljanja je učestvovalo 239 banaka iz 15 zemalja. Sjedište SWIFT-a je u mjestu La Hulpe u blizini Brisela, Belgija. Prva poruka je poslata u maju 1977. godine i u tom trenutku SWIFT je podržalo 518 komercijalnih banaka iz 22 zemalje. Inicijativu za pokretanje ovog sistema je uslovio povećani obim i vrijednost saobraćaja prekograničnih plaćanja, koji je svojom pojavom potisnuo teleks metod koji je do tada korišten od strane tržišnih učesnika, a pokazao se kao neefikasan. Sistem standardizovanih poruka počiva na setu pravila i procedura zavisno od karaktera konkretne transakcije, pa razlikujemo više tipova SWIFT poruka uz pristupačnu cijenu.

Ologa ove globalne bankarske mreže je dvojaka. Sa jedne strane SWIFT omogućava finansijskim institucijama slanje i primanje platnih poruka brzo, sigurno, pouzdano i standardizovano, a sa druge strane stvara finansijsku zajednicu podstičući svoje korisnike da razvijaju tržišnu praksu, definišu standarde, rješenja i inicijative od zajedničkog interesa za bolje pozicioniranje na tržištu. SWIFT ima predstavništva u svim velikim finansijskim centrima i tržištima u razvoju i dva operativna centra u SAD i Holandiji, a od 2009. i u Švajcarskoj. Puteš SWIFT-a poruke se samo distribuiraju između finansijskih učesnika, pri čemu su poruke koje dolaze iz eurozone skladištene u Holandiji i jednom dijelu operativnog centra u Švajcarskoj, a poruke iz transatlantske zone su skladištene u SAD i dijelu švajcarskog operativnog centra.

SWIFT kao neprofitna organizacija, svoje djelovanje usmjerio je na četiri ključne oblasti i to: oblast hartija od vrijednosti, plaćanja, trezora i derivata kao i upravljanje sredstvima. SWIFT zajednica se širi svakim danom, a klijenti SWIFT-a mogu biti banke, preduzeća, brokeri, dileri, depozitari, investicioni menadžeri i firme koje se bave prometom hartija od vrijednosti, plaćanjima i operacijama na novčanom tržištu. Razmjena poruka je utemeljena na međunarodno priznatim standardima koji omogućavaju jedinstvenu interpretaciju poruka, pa sve članice SWIFT-a istovjetno tumače sadržaj poruka razmijenjenih sa ciljem naplate ili realizacije prekograničnih plaćanja.

Osnovna karakteristika SWIFT mreže je brzo i efikasno procesuiranje poruka između njenih članica, što za rezultat

Osnovna karakteristika SWIFT mreže je brzo i efikasno procesuiranje poruka između njenih članica, što za rezultat ima transfer novca iz najudaljenijih mjesta svijeta u nekoliko sekundi. Tu mrežu danas koristi više od 10.000 finansijskih institucija i korporacija u 212 zemalja i teritorija

ima transfer novca iz najudaljenijih mjesta svijeta u nekoliko sekundi.

Internacionalnu finansijsku telekomunikacionu mrežu danas koristi više od 10.000 finansijskih institucija i korporacija širom svijeta u 212 zemalja i teritorija. Tržišta koja su fazi ekspanzije su ekonomije Brazila, Rusije, Indije i Kine, tzv. BRIK zemlje. Polovinom 2003. godine Centralna banka Crne Gore je zvanično postala članica SWIFT-a.

SWIFT aktivno učestvuje u primjeni legislative koja reguliše tržište finansijskih usluga kroz kontinuirano prilagođavanje i unapređivanje sopstvene IT platforme, modernizaciju servisa i proizvoda, potpunu automatizaciju u realizaciji transakcija (princip STP) čime se potvrđuje kao značajan partner za svoje korisnike i čitavu finansijsku zajednicu. Kako se razvija finansijsko tržište, tako

rizike, povećali efikasnost i poboljšali usluge prema kupcima, izgradili svoju konkurentnu poziciju na tržištu, što bi u krajnjem rezultiralo mogućnostima za proširenje posla kod klijenata, a time i prihoda. SWIFT mreža ima visok nivo raspoloživosti od 99,9% pri čemu je SWIFT mreža operativna 24 sata svakog dana u nedeljli širom svijeta.

U cilju sagledavanja općih globalnih ekonomskih trendova, kao i obima poruka koje se primaju i razmjenjuju putem SWIFT mreže, podaci iz oktobra 2012. govore da je ukupan broj do tada razmijenjenih poruka na nivou od 3,83 milijarde, a samo za oktobar mjesec taj broj je 406,84 miliona, dok prosječni dnevni saobraćaj u SWIFT mreži iznosi 18,06 miliona. Takođe, podatak na koji je ponosna ova organizacija je najnoviji postignuti broj poruka od 20,39 miliona na dan 28. septembar prošle godine.

Standardizacija je poseban segment djelovanja SWIFT-ovog stručnog tima (posebno ISO 20022-Universal Financial Industry message scheme), koji je posvećen razvoju novih i izmjenama postojećih standarda koje regulišu finansijsko tržište.

Takođe, platni sistemi evropskih centralnih banaka kao što su TARGET2, SEPA, EURO1, koriste logičku i materijano-tehničku SWIFT osnovu, tj. počivaju na SWIFT platformi za procesuiranje finansijskih poruka između primaoca i pošiljaoca. To u osnovi znači, da TARGET koristi usluge SWIFT-a kod slanja platnih naloga. Zato možemo reći da su SWIFT i finansijska industrija usko povezani, tako da novine u jednom segmentu, prioritarno povlače i inovacije u drugom.

Geografska ekspanzija, savremena komunikacijska infrastruktura, jedinstveni interfejs, funkcionalnost servisa, intenzitet saobraćaja doprinijeli su da korisnici finansijskih usluga, bilo da su direktni ili indirektni, koriste SWIFT kao najbolji bankarski servis za brzo, sigurno i pouzdano procesuiranje finansijskih poruka. Zbog svojih specifičnosti SWIFT ima dominantnu ulogu u sektoru finansijskih usluga u odnosu na druge telekomunikacione sisteme.

U tom smislu možemo reći da SWIFT ima monopol, a dimenzije ove platforme nude mogućnost integriranja i korisnika sa najmanjim prometom poruka u veliku finansijsku zajednicu koja stremi ekonomskim i drugim integracijama i agresivnijem osvajanju finansijskog tržišta.

Autorica je direktorica Direkcije za bankarske operacije i platni promet sa inostranstvom Centralne banke CG

PIŠE

**ANA
DUKANOVIĆ**

se globalna SWIFT mreža modernizuje i ide u korak sa industrijom finansijskih proizvoda i usluga, što arhitekturu čini kompleksnijom u pogledu softvera i hardverskih komponenti.

Dokazana pouzdanost, dostupnost i otpornost, tj. mogućnost oporavka kod neočekivanih incidenata, čine da SWIFT bude prvi izbor kod odabira pružaoća tržišne infrastrukture za međubankarska plaćanja velike vrijednosti i mala plaćanja kao i za sisteme poravnanja i naplate sa deviznog tržišta. SWIFT nudi najbolja rješenja svojim klijentima kako bi smanjili operativne troškove, umanjili